

Старовинне село на березі мальовничого Стиру

Неповторний своєю природою, чарівний куточок нашої України – село Солонів на правому березі Стиру, на межі Рівненської та Волинської областей, біля славного Берестечка. До 2020 року Солонів адміністративно входив до складу Радивилівського району, хоча ще в жовтні 2017 року разом з усією Пляшевською сільрадою відійшов до Демидівської селищної територіальної громади. Нині Солонів, як і Радивилів, у складі Дубенського району. Матеріали про це село зібрала краєзнавець **Катерина Адамчук**.

Кажуть, назва села походить від прадавньої легенди, яка передається тут з покоління в покоління: чумаки дорогою з Криму везли сіль і розсіпали її саме в цій місцевості, залишилися тут і заснували поселення. Окрім того, старожили переповідають, що в далекі часи на території села існували солоні озера, які мали цілющі властивості. Відтак село мало ще одну назву – Солоне.

Підтвердження того знаходимо в народному переказі: з Берестечка вниз по Стиру подалися три мужі шукати для панянки із роду Пронських цілющу воду. Неподалік містечка блукали лісами два дні, але нічого не знаходили. Коли вже мали повертатися, вирішили скупатися в Стиру. Але один з них не вмів плавати і, потрапивши в яму, почав топитися. Два інших витягли його, а коли той очуняв, поцікавилися, як себе почуває. Він відповів польською: «У роті солоно», бо недавно приїхав з Мазурії. Мужі щось поміркували і пішли смакувати воду. Виявилось, вона й справді була гіркувато-солонна. І стали перевіряти всі рівчаки, струмки, які впадають до річки. Нарешті, натрапили на джерельце з солонуватою водою. Зраділи, бо вода могла бути лікувальною. І справді, вона допомогла панянці одужати.

Вперше Солонів згадується в опису Луцького замку від 1545 року під назвою Слонви і Слоньви, як власність Романа Чати.

Тут здавна існувала уніатська церква Святої Параскеви П'ятниці, коли і ким була побудована, не відомо. У XIX столітті вона стала православною. Церква була дерев'яна з дерев'яною дзвіницею і з не дуже дорогим начинням. У ній ще на початку XX століття зберігалася копія метричної книги з 1785 року, сповідальна відомість з 1819 року. При церкві була земля: 2 десятини 382 сажні орної; 33 десятини сінокошу. Священник отримував плату 300 рублів тодішніми грошима, псаломщик – 50 р. Для священника були споруджені будинок і господарські прибудови коштами прихожан. Для псаломщика існував тільки будинок без господарських будівель. Власником села на той час був Чесноковський, який проживав у містечку Берестечку.

Дворів у селі було 49; прихожан – 426 душ. Обслуговував село священник Іван Павлович Карашевич (з 1873 р., а на службі – з 1871 р.) і псаломщик Дмитрій Божовський (з 1889 р.) До цього приходу була приписана церква в селі Пляшева.

З часом архаїчна церковка стає замалою для всіх парафіян. Її вирішують розібрати, і як будматеріал продають у сусіднє село Гумнище (на Горохівщину). Ікони роздають жителям села. Із купленого матеріалу гумнищани збудували собі церкву в ім'я Різдва Пресвятої Богородиці, яка збереглась до наших днів.

Жителі Солонева на первинному місці закладають нову, більш простору церкву. За розповідями парафіян, будівництво розпочали в 1904 році. На стінах храму дотепер збереглися такі дати: 1904 р., 1906 р. Будували наймані майстри, умільці своєї справи. Дерево різали спеціальною пилкою, яка називалась – трачка. Кожному робітникові за день платили пуд зерна (16 кг) багатші селяни, котрі мали землю. Звели храм виключно коштами місцевих жителів.

З самого початку на приході служили два священники, які змінились тут один за одним. А згодом у Солонів стали ходити ченці із села Пляшева. Зокрема, настоятель скиту на «Козацьких могилах» від Почаївської лаври архімадрит Мелетій, який водночас викладав Закон Божий у церковно-приходській школі, що тут функціювала. Також люди пам'ятають ієромонаха Каністрата. Останнім служив ієромонах Тімон, який після закриття монастиря доживав свій вік у місті Корці, де і служив у жіночому монастирі.

У 1961 році радянська влада закрила храм. Вивезли всі найцінніші церковні речі: унікальний іконостас, ікони, срібну чашу, срібний хрест. І ще багато різного церковного добра, яке вмістили на дві вантажні машини. А за іконою «Божа Мати», що спускалась на стрічках, один чиновник приїхав окремо, пізніше. Це була дорогоцінна мідна з позолотою ікона, обрамлена позолоченим сонячним сяйвом, подарована на початку ХХ століття жителем Солонева, який ніс державну службу городового в м. Радивиліві (при царюванні Миколи II).

1974 рік міг стати фальним для святині. Радянська влада вписує її до аварійних об'єктів і наказує знести. Та завдячуючи правильним діям тодішнього голови колгоспу Володимира Боратинського та неполегливості місцевих жителів, церкву вдалося зберегти.

Аби не дозволити руйнування святині в подальшому, працівники музею «Козацькі могили» Г. Лотоцький, Д. Юхимчук із головою сільської

ради М. Гончарем вирішують створити в приміщенні філіал музею-заповідника і розміщують там деякі експонати.

Тим часом громада села докладає максимум зусиль для того, аби дозволили церкву зробити діючою. Вдається повернути деякі ікони, що опинилися в інших церквах. Віднаходили лики святих тільки по тому, що ревні віряни Солонева просто розпізнавали їх. Таким чином із села Рогізного привезли верхній ряд іконостасу «Дванадцять апостолів», Царські врата – з-під Почаєва. Дивом збереглось Євангеліє 1787 року із давньої уніатської церкви, яке зараз зберігається в Національному заповіднику «Поле Берестецької битви» (село Пляшева).

Докупили ще необхідних ікон, церковного начиння. Провели капітальний ремонт виключно силами місцевих жителів. Найбільш активними у цих благих починаннях були: Лящук Дмитро Карпович, Трачук Сильвестр Кіндратович, Коцюба Любов Кіндратівна. І в 1989 році було знову відкрито для богослужінь двері Свято-Параскевського храму. Першим священником був о.Валерій, перші старости – Дмитро Лящук, Василь Станіславчук.

Свій столітній ювілей церква зустріла оновлена, після ремонту. Його вдалося здійснити силами невеликої громади села, а також при матеріальній підтримці обласної і районної адміністрацій та приватного підприємства «Агро-Еспрес-Сервіс».

На один із престольних празників заступник голови обласної держадміністрації подарував ікону Святої Варвари. Дуже цінний подарунок до ювілею церкві зробили сестри із міста Таллінна, котрі родом із цього села – Євангеліє в золотому окладі.

20 липня 2014 року – дата першого богослужіння УПЦ КП на подвір'ї Свято-Параскевського храму села Солонів та зборів громади села, під час яких люди вирішили перейти під юрисдикцію Української Православної Церкви Київського Патріархату (нині – канонічна Православна Церква України).

